

Van podiumkritiek naar podiumjournalistiek

De pure recensiepolitiek wordt bij de meeste kranten omgevormd tot een combinatiebeleid van aankondiging, voorbeschouwing, reportage, interview en recensie. Een dergelijke variatie zorgt inderdaad voor een contextualisering, een nieuwe 'informatieve compleetheid', en een aantrekkelijkheid door het zoeken naar nieuwe registers en vormen om iets te belichten. Maar wat moet er in godsnaam belicht worden? Wat heeft nog nieuws waarde binnen de podiumkunsten? 'Alleen de écht belangrijke en grote dingen' is vaak het antwoord. Bij De Morgen en De Standaard vallen termen als: artistieke relevantie, een spreiding van de aandacht, het algemene podiumbeleid, tendensen binnen een landschap, de premières, het moment waarop een kunstenaar een bepaald traject aanvangt of afsluit, nieuwe fenomenen enz. Op die manier probeert vooral De Morgen om de podiumkunsten te plaatsen in een breed maatschappelijk spectrum. Volgens De Morgen is dat een op zoek gaan naar tendensen die het theaterlandschap kunnen veranderen, en dat gaat veel verder dan het bespreken van een voorstelling.

Samengevat betekent dit een verschuiving van een enge podiumkritiek naar een brede podiumjournalistiek. Deze evolutie past perfect binnen de doelstellingen van hoofdredacteur Yves Desmet (DM): 'Ik probeer te streven naar een podiumjournalistiek die meer nieuwsgericht is, om de clichéberichtgeving van een aankondiging vooraf en een recensie achteraf om te vormen, zonder dat het klasieke recenseren daarbij uit de boot zou vallen. Maar het zou niet het hoogtepunt van de journalistieke benadering mogen zijn.' Wat dan het onderwerp van die journalistieke benadering zou moeten zijn, drukt Desmet als volgt uit: 'Er bestaat een misvatting dat kwaliteitsjournalistiek te maken zou hebben met kwaliteitsthema's, en daar zijn vele wenkbrauwen omhoog gegaan. Er is een soort dogma gegroeid dat wanneer je over Jan Fabre schrijft je per definitie kwaliteitsjournalistiek bedrijft, en dat je met het schrijven over het MMT per definitie populistisch wordt. Quod non! Het is perfect mogelijk om shitstukken te maken over Jan Fabre en prachtige diepgravende journalistiek over het MMT.' In die zin had Desmet een groot respect voor de passie en de gedrevenheid van Wim van Gansbeke, maar had hij moeite met zijn goeroe-achtig statuut en zijn fanatisme voor een bepaalde vorm van toneeluitingen. Critici kunnen vaak de behoefte hebben om vanuit de zijlijn in te grijpen en om een bepaalde smaak te legiti-

meren. Van Gansbeke weigerde bijvoorbeeld om over het MMT te schrijven.

En toch is men bij alle cultuurredacties van mening dat kritiek nooit legitimerend of normerend mag zijn. Maar door de strakke selectiecriteria van wat aandacht kan krijgen en wat niet, komen impliciete normen van artistieke relevantie bovendrijven. Waarom krijgt het Ballet van Vlaanderen zo weinig aandacht in De Morgen, en worden MMT en Gezelschap Yvonne Lex in de meeste kranten al vlug naar de agenda of de regionale edities doorverwezen waar ze besproken worden door regionale correspondenten? Dit heeft uiteraard te maken met de persoonlijke smaak van de criticus en de cultuurredactie die autonoom beslissen wat aandacht 'verdient' en wat niet. Toch probeert men bij elke krant de produkties van deze gezelschappen op te volgen en aanwezig te zijn tijdens de voorstellingen. Aanwezigheid, dat is belangrijk! Maar bijgevolg kan er een mechanisme in werking treden van positieve discriminatie: je schrijft er niet over, maar als ze iets goeds brengen, dan wel! Zo hoor je bij veel kranten de opmerking dat het voor sommige gezelschappen beter is er niet over te schrijven dan wel. Je zou wel eens te cynisch of sarcastisch kunnen worden. Critici gaan bijgevolg een soort missionarisrol vervullen. Het theater heeft het ocharme al zo moeilijk, waarom er dan nog slecht over schrijven. Voor Ingrid Van Der Veken (HLN) en Peter Jacobs (HNBL) zijn het dus nog alleen de goede produkties die geselecteerd kunnen worden voor

een recensie, want wat voor zin heeft het om te zeggen: 'Daar speelt men een stuk maar gaat u er vooral niet naartoe!'

Critici kunnen daardoor in een merkwaardig conflict komen met het profiel van hun krant. Een krant die streeft naar herkenbaarheid zou eigenlijk het MMT aan bod moeten laten komen, maar de grote autonomie van de cultuurredactie beslist daar vaak anders over. Geen wonder dat bij sommige kranten de cultuurredactie argwanend als elitair wordt bekeken. Vaak had ik het gevoel dat kranten niet houden van zuiver artistieke evaluaties. Ze lijken het overbodig te vinden. Ze schreeuwen om een 'boeiende' journalistiek en willen die muggezifters hun verslag laten doen tegen het beeld van Thersites op hun nachtkastje. Maar in het land van de boeiende journalistiek kan er wel eens een 'vervelend' spook een groot deel van het territorium komen bezetten:

Human Interest

Het openingsverhaal over Het Volk toonde aan dat podiumkunsten vaak nieuws waarde hebben wanneer er een link gevonden kan worden met populariteit, herkenbaarheid en lichte verteerbaarheid. Maar HV staat hier zeker niet alleen. Er wordt bij de meeste kranten gespeurd naar nieuwe en zachte invalshoeken om de podiumkunsten 'journalistiek' te benaderen. Eén van die invalshoeken is het zoeken naar Human Interest: 'Mensen maken het nieuws!' Die Human Interest zou een bruistablet moeten zijn tegen de indigestie van de zwaar-op-de-maag-liggende Cultuur.

Ook Het Belang van Limburg wil in die richting. Luuk Rademakers vat de toekomstige verslaggeving in zijn krant als volgt samen: 'Ten eerste korte aankondigingen van voorstellingen in de provincie. Van die voorstellingen die we echt belangrijk vinden, zoals een BMCie of De Tijd, zullen we af en toe een bespreking geven. Ten derde interviews met belangrijke regisseurs en acteurs. En ten vierde het gebeuren rond het theater om het lezerspubliek daar wat warmer voor te maken via een Human Interest-aspect (een schoonmaakster in een schouwburg bijvoorbeeld) om daarmee zoveel mogelijk lezers te lokken. Wat ook voor het theater interessant kan zijn. Nu blijven we te veel steken op het niveau van de recensie. We moeten zoeken naar een meta-niveau, naar nieuwe invalshoeken. Dat is een tendens voor de hele krant. De mens is in het nieuws belangrijk, dus ook voor het theater. Niemand ligt wakker van wat één persoon van een theaterstuk vindt, de theaterbezoeker zal zelf wel een oordeel vormen.'

Maar laat iemand zijn slaap om toch maar

